

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

159 uncu Birleşim

16 Ağustos 1983 Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	692	
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	693	
1. — 19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu İle Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi :	1/699; M. G. Konseyi : 1/562) (D. Meclisi S. Sayısı : 507; M. G. Konseyi S. Sayısı : 633)	693:614
2. — Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/56; M. G. Konseyi : 1/297) (D. Meclisi S. Sayısı : 48; M. G. Konseyi S. Sayısı : 636)		694:697

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

11 Ağustos 1983 Perşembe

İki oturum yapılan bu Birleşimde :

Tasfiye Halindeki Bankerlerin Tasfiyelerinin Hızlandırılması Hakkında (1/542) (S. Sayısı : 523) ve 25.10.1963 Tarihli ve 353 Sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin (1/528) (S. Sayısı : 634),

Kanun tasarıları ile,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun Teklifi (2/131) (S. Sayısı : 631);

Kabul olundu.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek, Birleşime saat 19.40'ta son verildi.

Necip TORUMTAY

Orgeneral

Millî Güvenlik Konseyi

Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.10

BAŞKAN : Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (Genelkurmay Başkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K.K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Millî Güvenlik Konseyinin 159 uncu Birleşimini açıyorum.

Gündemimize göre kanun tasarı ve tekliflerinin görüşmelerine başlıyoruz.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanununun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/699; M. G. Konseyi : 1/562) (D. Meclisi S. Sayısı : 507; M. G. Konseyi S. Sayısı : 633) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin birinci sırasında, 19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanununun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu yer alıyor.

Bu rapor 633 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Bütçe - Plan Komisyonu Sözcüsü, Sayın Bakan ve ilgililer yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Bütçe - Plan Komisyonu Sözcüsü bir açıklamada bulunacak herhalde, buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 1980 yılında Milletlerarası Para Fonunun 7 nci kotası tespit edildi, 61 060 milyar SDR idi.

Bunun içinde de Türkiye'nin payı % 0,491 oranında 300 milyon SDR idi. Bu defa 1983'te 8 inci kota tespit edildi, % 47 küsur oranında artırıldı, 61 milyardan 90 küsur milyara çıkartıldı. Bizim de bunun içindeki payımız 300 milyon SDR'den 429,1 milyon SDR'ye çıktı. Binaenaleyh, 129,1 milyon SDR'yi ödememiz lazım.

1 SDR aşağı yukarı şu anda 1 doları karşılıyor.
BAŞKAN — Oran gene aynı.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet aynı, oranda küçük bir düşme var. Bunun nedeni de; yüzdeyüz artışın % 40'ını eski nispetlere göre sabit tutuyorlar. geri kalan % 60'ını da o memleketlerin ekonomik durumuna göre ayarlıyorlar. Bizim ekonomik durumumuzun daha kötü olduğundan değil düşme nedeni. Ancak küsuratları tama iblağ ediyorlar veya düşüyorlar; tam rakam olsun diye. Bu nedenle % 0,491'den % 0,477'ye düşmüş oluyor. Bunun 129,1 milyon SDR'nin % 25'ini anlaşma gereği döviz olarak, % 75'ini Türk Parası olarak ödeyeceğiz. Bunun avans olarak ödenmesi için Hükümetimiz yetki ister.

1980'deki kanunu bu maddesinde, sadece, 300 milyon SDR olan kısım 429,1 SDR olmak üzere değiştirilmiştir. Yoksa bizim IMF ile ilişkilerimiz bakımından zannedirim ki, bugüne kadar dünyada IMF'den borçlu ve alacaklı olanlar içinde en iyi olan biziz.

Elimde dünkü gazetelerden kestiğim kupürler var : Cumhuriyet Gazetesinden enteresan bir başlık; «Türkiye'nin IMF nezdindeki başarısına gölge düşürüyor». Yabancı bir gazetede; «Türkiye, yardım kuyruğuna giren ülkelere örnek oluyor.» İngiliz gazetesine gö-

(1) 633 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa ektir.

re; «Türkiye'nin ekonomik programındaki başarısı IMF'nin önünde yardım kuyruğu oluşturdu.» Yine yabancı bir gazetede; «IMF yardım isteyen ülkelere Türkiye'yi örnek gösteriyor.» Bunların örneği çok.

Bu arada sosyalist geçinen Portekiz de IMF'ye; «şartın ne ise kabulüm, yeter ki bana yardım et» demeye başlamıştır. Aslında IMF'den yardım isteyip de almak küçümsenecek bir olay değil.

Sizlerden evvel IMF'de kuyruğa girip bir türlü yardım değil yüz göremeyenler çeşitli nedenlerle şimdi IMF'den alıyor. IMF şunu bize veriyor; şartları var, o şartlarla girmişiz oraya. Baba bile çocuğuna para verirken, «sigara alırsan kulağımı çekerim» diyor, şartlı veriyor. Bunun da şartları var, o şartları yerine getirdik. Ancak bu ilişkilerin dünyada IMF ile en iyi olanı sanıyorum ki biziz. Tabii bu parayı verince oradan alacağımız ve alabileceğimiz kredi hayli de artıyor. IMF'ye borcunu zamanında veren 5 memleketten biri de Türkiye'dir.

BAŞKAN — İnsan birinden borç isterken, eğer çok samimi ise, parayı veren, «al, ne zaman verirsen ver» der; ama iş yapmak için borç alıyorsa, şart koyar, gerekli anlaşmalar yapılır, notere gidilir, ipotek yapılır vesaire. Devletlerarası borç alıp vermelerde de bu tip şartlar konulur.

Tümü üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanununun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında

Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 19.2.1947 tarihli ve 5016 sayılı Kanununun değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına yapılması gereken ödemeler gelecek yıllar bütçelerine konulacak ödeneklerden mahsup edilmek üzere, avans olarak yerine getirilebilir. Bu avansların toplamı, Milletlerarası Para Fonu için 429 100 000 (SDR) özel çekme hakkı karşılığını ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası için 1 Temmuz 1944 tarihinde geçerli ağırlık ve safliktaki 315 800 000 ABD doları karşılığını geçmez.»

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde söz isteyen var mı?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 1980 yılında çıkan kanundaki 300 milyon SDR, 429 100 000 SDR olmuştur, başka bir değişiklik yok.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — O kanun da Yüksek Konseyce kabul edilmişti.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı? Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — *Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/56; M. G. Konseyi : 1/297) (D. Meclisi S. Sayısı : 48; M. G. Konseyi S. Sayısı : 636) (1)*

BAŞKAN — Gündemimizin ikinci sırasındaki, Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

(1) 636 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına eklidir.

Bu rapor 636 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır. Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Sözcüsü, Sayın Bakanlar ve ilgililer yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Söz isteyen var mı?..

Buyurun.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Uluslararası Çalışma Teşkilatı Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 sayılı Uluslararası Çalışma Sözleşmesini 1946 yılında kabul etmiştir.

Bu kanun tasarısı, sözleşmenin uygun bulunduğu, bir başka deyişle, ülkemiz tarafından da onaylandığına ilişkindir. Sözleşme, 18 yaşından küçüklerin ve gençlerin işe alınırken ve alındıktan sonra bir yıl veya daha az aralıklarla sağlık muayenesine tabi tutulmaları; tehlikeli işlerde bu muayenenin en az 21 yaşına kadar devam ettirilmesi; bu muayenelerin ücretsiz yapılması; muayenenin yapıldığının belge ile belirtilmesi ve iş teftişlerinde işveren tarafından yetkililerin denetimine her an hazır tutulması gibi esasları ihtiva etmekte. Ayrıca, çocukların ve gençlerin işe elverişsizliği halinde bedenî ve meslekî intibaklarının yeniden sağlanması yönünden önlemlerin alınmasını da öngörmektedir.

Son olarak sözleşme, uygulamada ülkelerin özelliklerinin göz önünde tutulması ilkesini de benimsemiş bulunmaktadır.

Avrupa'da onaylamayan tek ülke olmamıza rağmen, genelde Türk mevzuatının bu sözleşme hükümlerine uygun bir karakter taşıdığı, hatta daha da ileri hükümleri ihtiva ettiği söylenebilir.

Tasarı Komisyonumuzca incelenmiş ve aynen benimsenmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilatı 29 uncu Genel Konferansı tarafından 9 Ekim 1946 tarihinde kabul edilen «Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Sözleşme»nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — 1946 yılından bu tarafa bu sözleşmeyi niye onaylamamışız?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu konuda somut bir durumu ortaya koymak çok güç. Ancak, yıllar yılları izlemiş ve getirilen kurallar sonucu, iş mevzuatımız çok ilerlemesine rağmen bu sözleşme onaylanamamış.

BAŞKAN — Unutulmuş mu?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Unutulduğu da söylenemez, belki bir ihmal denilebilir Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Ne dersiniz Sayın Şide?

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE — Sayın Cumhurbaşkanım, bugüne kadar Uluslararası Çalışma Teşkilatının onayladığı 160 sözleşme var, bir o kadar da tavsiye kararı var. Bunlardan, bugün gündemde olanla beraber - kabul edildiği takdirde - 28 tanesini onaylamış olacağız. Bizim onayladıklarımız oldukça önemli, çok ülkenin kabul ettiği ve genellik arz eden hususlardır.

Sayın Cumhurbaşkanım, buyurduğunuz gibi hakikaten bu sözleşmede geç kalınmış; fakat onaylanmasının sırası da herhalde daha erken olsaydı bazı tenkitlere uğrayabilirdi. Son yaptığımız tashihler ve 506 sayılı Kanunda yaptığımız son değişiklikler, 2869 sayılı İş Kanunuyla getirdiğimiz yeni hükümler ve iyileştirmeler, bizim bu üç bölüm ve 19 maddeden ibaret olan 77 sayılı Sözleşmenin karşısında millî mevzuatımızı dopdolu tutmaktadır. Hatta Komisyon Başkanımızın söylediği gibi, bazı alanlarda ileride uygulamalar yapılmıştır.

Geç kalmış olmakla birlikte, bugün gündeme gelmiş olması çalışanlarımız bakımından sevindiricidir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Peki.

1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Tümü oylanmadan önce bir hususu belirtmek istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Bu, belirtilen 77 sayılı Sözleşmenin 18 inci maddesinin (1-b) fıkrası var.

Burada, «Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girme tarihinden itibaren, bu sözleşme üyelerin onaylamasına artık açık bulundurulmayacaktır» diyor. Bundan ne anlam çıkıyor acaba? Yani muayyen bir süre geçti; aradan bu kadar sene de geçti, acaba, şimdi onaylanmasının bir faydası olmayacak mı manasına geliyor?

Bunu anlayamadım, o bakımdan sordum efendim.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Komutanıma, maddenin başlangıcını arzla sözlerime başlamak istiyorum.

18 inci maddenin birinci bendi aynen şöyle başlıyor Sayın Cumhurbaşkanım; «Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme başka hükümleri ihtiva etmediği takdirde»

Burada iki şart getirildi Sayın Cumhurbaşkanım;

Birinci şart, yeni bir sözleşme kabul edilecek ve bu yeni sözleşme de, bu sözleşmeden değişik başka hükümler ihtiva etmeyecek. Bu iki şart vuku bulursa

yahut iki şart yerine gelirse, ancak o zaman, «tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girme tarihinden itibaren, bu sözleşme üyelerinin onaylamasına artık açık bulundurulamaz» anlamında ki, bu zaten usul hükmüdür ve uluslararası sözleşmelerde genelde vardır. Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi Büyükelçi Sayın Birsal buradalar, sanırım bu konuda maruzatta bulunacaklardır efendim.

BAŞKAN — Bu konuda bir açıklamanız olacak mı? Buyurun.

İSMET BİRSEL (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu konuda bir tadilat olmadığına göre, bu mevcut sözleşmenin yenilenmesini gerektirecek yani bunu tadil edecek yeni bir sözleşme yapılmadığına göre bu sözleşmeyi onaylamamızla konu halledilmiş olacaktır.

BAŞKAN — Tabii, birinci fıkrada, «... kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme başka hükümleri ihtiva etmediği takdirde» dediğine göre, onunla bağlantılı.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Evet, Sayın Cumhurbaşkanım.

Kısaca şunu arz etmek istiyorum efendim: Yeni sözleşme varken artık eskisinin onaylanması söz konusu olmaz, anlamındadır.

BAŞKAN — Evet.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, yalnız biraz evvel belirtildi, 1946 senesinden beri, geçen bu kadar uzun zaman içerisinde acaba, hiç bir devlet buna «tadil» maddesi koydu mu, koymadı mı? Bunları acaba tadil eden oldu mu?

Bu kadar basit bir cevabı dahi vermek için nerede ise 40 seneye yaklaşan bir süre beklemişiz. Acaba bu arada da bunda bir değişiklik oldu mu? Bu incelendi mi? Sormak istediğim bu.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Efendim, Uluslararası Çalışma Örgütünün elimizde bulunan şu kitabında, şimdiye kadar çıkartılmış olan sözleşmeler, 1966 yılına kadar mevcut, bu tarihten sonrakiler ise, Çalışma Bakanlığında var efendim ve Komisyonumuzca bunlar tartışılmıştır ve Komisyon, bu sözleşmeyi değiştiren yeni bir sözleşmenin varlığını bulamamıştır. Dolayısıyla huzurunuza bu Sözleşme ile gelmiş bulunuyoruz Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Sonra, «siz 40 sene evvelki bir sözleşmeyi yeni çıkartıyorsunuz, biz ondan sonra şu sözleşmeyi de çıkardık, ülkeler onu da tasdik etti, siz

daha 1946 senesindeki sözleşmeyi tasdik ediyorsunuz» demesinler bize?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanı, halen bu sözleşmeyi onaylamayan birçok ülke var, yalnız Avrupa'da bir tek biz varız; ancak dünyada pek çok ülke mevcut ve 28 ülke onaylamış durumda Sayın Cumhurbaşkanı, biz 29 uncu oluyoruz efendim.

BAŞKAN — O halde bunun yenisi yok, olsa idi bize de gelirdi değil mi?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Muhakkak efendim, Çalışma Bakanlığının yetkilileri buradalar, bir açıklamada bulunabilirler

BAŞKAN — Bu konuda bir açıklamanız olacak mı?

RÜŞTÜ ALTAY (Çalışma Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, bu konuda yeni bir sözleşme veya bu sözleşmenin tadili yoktur.

BAŞKAN — Peki.

Başka söz isteyen var mı? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

Gündemimize göre bugün görüşülecek başka bir konu bulunmadığından, bilahare tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 15.35

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

159 UNCU BİRLEŞİM

16 Ağustos 1983 Salı

Saat : 14.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/699; M. G. Konseyi : 1/562) (D. Meclisi S. Sayısı : 507; M. G. Konseyi S. Sayısı : 633)

2. — Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/56; M. G. Konseyi : 1/297) (D. Meclisi S. Sayısı : 48; M. G. Konseyi S. Sayısı : 636)

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 633

19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/699; M. G. Konseyi : 1/562)

(D. Meclisi S. Sayısı : 507)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-3842/4578

3 Ağustos 1983

Konu : Kanun Tasarısı

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 2 Ağustos 1983 tarihli 138 inci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, 19.2.1947 tarihli ve 5016 sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun, 7.11.1980 tarihli ve 2335 sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1508/04302

17 Mayıs 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.5.1983 tarihinde kararlaştırılan «19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Bilgilerini, tasarının komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

ULUSLARARASI PARA FONU (IMF)
8 İNCİ KOTA ARTTIRIMI GEREKÇESİ

Uluslararası Para Fonu (IMF) Anasözleşmesi hükümleri uyarınca IMF Governörler Kurulu Fon kotalarını beş yıldan fazla olmayan aralarla genel bir gözden geçirmeye tabi tutmaktadır.

Ancak, 8 inci Kota Arttırımı 1981 yılı başından beri her toplantının gündem maddesi olmuş, ABD'nin IMF'nin kaynaklarının arttırılması gereğine inanmaması nedeniyle çalışmalar hep teknik düzeyde sürdürülmüştür.

1982 yazında Meksika, Brezilya ve Arjantin'de görülen ekonomik krizler, bu ülkelerin ticarî bankalara olan borçlarını ödeyememeleri uluslararası para sistemini sarsma tehlikesi yaratmış ve IMF kaynaklarının arttırılmasını çok acil bir duruma getirmiştir.

Bu ortamda ABD'nin tutum değiştirmesi üzerine bu konudaki çalışmalar hızlandırılarak IMF Governörler Kuruluna danışman niteliğindeki Geçici Komite toplantısı öngörüldüğünden daha erken bir tarihe alınmış ve halen 61 060 milyar SDR olan kotalar toplamının yüzde 47.5 arttırılarak 90 035 milyar SDR olması karara bağlanmıştır.

Bu Kota Arttırımının diğer kota arttırımlarından bir farkı, ilk kotaların belirlenmesinde kullanılan formüllerin yeniden oluşturulması konusunun gündeme gelmesi ve belirleyici faktörlerin değiştirilerek 10 değişik formülün geliştirilmesidir.

Kotaların Fon'un işlemleri için mali kaynaklarının anakaynağı olmaya devam etmesi ve bu artışın Fon'un 1980'li yıllarda işlevlerini sağlayacak bir büyüklükte olması gereği Fon kaynaklarının arttırılmasında göz önüne alınan faktörlerin başında gelmektedir.

Diğer bir faktör ise üye ülkelerin ödemeler dengeleri açıklarının finansmanı için Fonun desteğine olan güvenimlerinin 1980'li yıllarda azalmayacağı görüşünün ağırlık kazanmasıdır.

Bunlara ek olarak, 8 inci Kota Arttırımı çerçevesinde Fonun genişletilmesi fırsatının farklı ülke grupları arasında tam bir dengenin sağlanması durumunu dikkate alarak, üye ülkelerin kotalarının dünya ekonomisi içindeki göreceli durumlarına uygun bir hale getirilmesinde kullanılması görüşünün giderek daha fazla ağırlık kazanması toplam artışın ülkelerin kotalarına nasıl yansıtılacağına temel teşkil etmiştir.

Bu görüş ışığında ortaya atılan, toplam artışın belli bir oranının eşit olarak, diğer kısmının ise belirli ülkelerin dünya ekonomisi içindeki göreceli durumlarındaki iyileşmeyi yansıtmak üzere selektif olarak dağıtılması görüşü benimsenmiş ve bu oranlar eşit orantılı kısım için yüzde 40 selektif kısım için ise yüzde 60 olarak belirlenmiştir.

Bu durumda, halen 300 milyon SDR olan ülkemiz kotası 429.1 milyon SDR'ye çıkacak ve 0.491 olan toplam kotalar içindeki payımız 0.477 olacaktır. Artış tutarı olan 129.1 milyon SDR'nin yüzde 25'ini oluşturan 32.275.000 SDR (yaklaşık 35.5 milyon \$) ya SDR olarak ya da Fon tarafından belirlenecek başka bir ülkenin para birimi cinsinden ödenecektir. Geri kalan yüzde 75'i oluşturan 96.825.000 SDR (yaklaşık 106.5 milyon \$) karşılığı yaklaşık 28.8 milyar Türk Lirası olarak Fona ödenmesi gerekmektedir.

Kota Arttırımı ile ülkemizin IMF kaynaklarından daha fazla yararlanma olanağı olacaktır.

Söz konusu Kota Arttırımının yürürlüğe girmesi için her üye ülke yasal onaylarını en geç 30 Kasım 1983 tarihine kadar Fona bildirmek zorundadır. Üye ülkeler kota artışlarının, Fona yasal onaylarını bildirdikleri tarihten veya Fona yasal onayını bildiren üyelerin toplamı, toplam oygücünün yüzde 70'ini oluşturduğu tarihten, hangisi daha sonra gerçekleşirse, o tarihten itibaren 30 gün içinde Fona artışın yüzde 25'lik diliminin ödenmesini yapacaklardır.

(M. G. K.)

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

T. C.

Millî Güvenlik Konseyi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 1/562

Karar No. : 245

8 Ağustos 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 2 Ağustos 1983 tarihli 138 inci birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen ve 3 Ağustos 1983 tarihinde Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine sunulan «19.2.1947 Tarihli ve 5016 sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzca incelenmiştir.

Uluslararası Para Fonu (IMF) Anasözleşmesi hükümleri uyarınca IMF Governörler Kurulu Fon Kotalarını beş yıldan fazla olmayan aralarla genel bir gözden geçirmeye tabi tutmaktadır.

1982 yılında bir çok ülkelerin karşılaştığı malî kriz ve bankalara olan borçlarını ödeyememeleri IMF kaynaklarının artırılmasını çok acil bir duruma getirmiştir. Bu durum karşısında IMF Governörler Kurulunda halen 61.060 milyar SDR olan kotalar toplamının yüzde 47,5 artırılarak 90.035 milyar SDR olması karara bağlanmıştır.

Fondaki toplam artışın ülkeler arasında % 40'ının eşit, % 60'ının ise ülkelerin ekonomik durumları dikkate alınarak dağıtılması kararlaştırılmıştır.

Bu durumda, halen 300 milyon SDR olan ülkemiz kotası 429,1 milyon SDR'ye çıkacak ve 0,491 olan toplam kotalar içindeki payımız 0,477'ye inecektir. Artış tutarı olan 129,1 milyon SDR'nin yüzde 25'ini oluşturan 32.275.000 SDR (Yaklaşık 35,5 milyon \$) ya SDR olarak, ya da Fon tarafından belirlenecek başka bir ülkenin para birimi cinsinden ödenecek, geri kalan yüzde 75'i oluşturan 96.825.000 SDR (106,5 milyon \$) karşılığı da yaklaşık 28,8 milyar Türk Lirası olarak Fona ödenecektir.

Kota artırımını ile ülkemizin IMF kaynaklarından daha fazla yararlanması mümkün olacaktır.

Söz konusu Kota artırımının yürürlüğe girmesi için her üye ülke yasal onaylarını en geç 30 Kasım 1983 tarihine kadar Fon'a bildirmek zorundadır.

Yukarıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda hazırlanan tasarı Komisyonumuzca da olumlu bulunarak, Danışma Meclisinden geldiği şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Hüsnü KÜÇÜKAHMET
E. Amiral

Başkan Yardımcısı
Haşmet YURTAL
Mily. Kd. Alb.

Kâtip Üye
Tahsin EKİNCİ
Mily. Kd. Bnb.

Üye
Güven BOŞGELMEZ

Üye
Mehmet KÂMİLOĞLU

Üye
Doğan KAYRAN

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5016 sayılı Kanunun değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına yapılması gereken ödemeler gelecek yıllar bütçelerine konulacak ödeneklerden mahsup edilmek üzere, avans olarak yerine getirilebilir. Bu avansların toplamı, Milletlerarası Para Fonu için 429 100 000 özel çekme hakkı karşılığını ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası için 1 Temmuz 1944 tarihinde geçerli ağırlık ve saflıktaki 315 800 000 ABD Doları karşılığını geçemez.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

2.5.1983

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı V.
M. Özgüneş

Devlet Bakanı V.
A. B. Kafaoğlu

Adalet Bakanı
R. Bayazıt

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
A. B. Kafaoğlu

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Gümrük ve Tekel Bakanı
Prof. Dr. A. Bozer

Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. M. Aysan

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Tek. Bakanı
M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
F. İlkel

Kültür ve Turizm Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Prof. Dr. A. Samsunlu

Köy İş. ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Millî Güvenlik Konseyi

(S. Sayısı : 633)

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanununun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında
Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 19.2.1947 tarihli ve 5016 sayılı Kanunun değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına yapılması gereken ödemeler gelecek yıllar bütçelerine konulacak ödeneklerden mahsup edilmek üzere, avans olarak yerine getirilebilir. Bu avansların toplamı, Milletlerarası Para Fonu için 429 100 000 (SDR) özel çekme hakkı karşılığını ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası için 1 Temmuz 1944 tarihinde geçerli ağırlık ve saflıktaki 315 800 000 ABD doları karşılığını geçmez.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU METNİ

19.2.1947 Tarihli ve 5016 Sayılı Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanununun 7.11.1980 Tarihli ve 2335 Sayılı Kanunla Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında
Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Danışma Meclisi metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 636

Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/56; M. G. Konseyi : 1/297)

(D. Meclisi S. Sayısı : 48)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Md. : 06-106 (1/56) 01-282

6 Ocak 1982

Konu : Kanun Tasarısı.

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 5.1.1982 tarihli 27 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-87/07992

2 Ocak 1981

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 30.12.1980 tarihinde kararlaştırılan «Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim;

Bülend ULUSU

Başbakan

ÇOCUKLARIN VE GENÇLERİN SANAYİDE İŞE ELVERİŞLİLİKLERİ YÖNÜNDEN SAĞLIK MUAYENESİNE TABİ TUTULMALARI HAKKINDA 77 SAYILI MİLLETLERARASI ÇALIŞMA SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI GEREKÇESİ

Bu sözleşme üyesi bulunduğumuz Milletlerarası Çalışma Teşkilatı'nın 19 Eylül - 9 Ekim 1946 tarihleri arasında Montreal'da yaptığı 29 uncu Genel Konferansında kabul edilmiş ve bugüne kadar 28 ülke tarafından onaylanmıştır.

Sözleşme, sanayide, 18 yaşından küçük çocukların ve gençlerin işe alınırken ve işe alındıktan sonra bir yıllık veya daha az aralıklarla sağlık muayenesine tabi tutulmaları, tehlike niteliği çok olan işlerde bu muayenenin en az 21 yaşına kadar devam ettirilmesi, bu muayenelerin masrafsız yapılması, her ülkenin yetkili makamınca tayin edilecek doktor tarafından sağlık sertifikası verilmesi veya bu durumun iş permisi veya çalışma karnesinde gösterilmesi bu belgelerin iş teftişlerinde işveren tarafından yetkililere her an hazır tutulması gibi esasları ihtiva etmektedir. Ayrıca çocukların ve gençlerin işe elverişsizliği halinde, bedeni ve meslekî intibaklarının yeniden sağlanmasına matuf tedbirler öngörülmektedir. Sözleşmenin bölgesel bir uygulamaya imkân verecek şekilde onaylanması kabul edilmekte, II nci Bölümde bazı ülkeler için özel hükümler yer almaktadır.

1475 sayılı İş Kanununun 80 inci maddesi genel olarak 12'den 18 yaşına kadar (18 dahil) çocukların işe girişte ve girdikten sonra her altı ayda bir sağlık muayenesine tabi tutulmalarını, işe elverişliliklerinin doktor raporuyla tespit edilmesini hükme bağlamıştır. Sözleşmede bir yıllık fasılayla sağlık muayenesinin yapılmasına cevaz verdiği halde 1475 sayılı İş Kanunu altı aylık daha da ileri normlar kabul etmiştir. İş Kanununun 78 ve 79 uncu maddeleri Ağır ve Tehlikeli İşler için sağlık muayeneleriyle ilgili hükümler vazetmiştir. 78 maddeye istinaden çıkarılan Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü'nün 3 üncü maddesi, 18 yaşından küçükler için altı ayda bir, 18 yaşından yukarı yaştakilerin de en az yılda bir, sağlık muayenesine tabi tutulmalarını şart koşturmuştur. Bu da sözleşmenin 4 üncü maddesini fazlasıyla karşılamaktadır. Diğer taraftan, 1475 sayılı İş Kanununun denetim ve teftişle ilgili Bölümünde yer alan hükümler, sözleşmeyle tamamen intibak halinde bulunmaktadır. Kanunun uygulanmasında bölgesel bir tefrik de gözetilmiş değildir.

Bundan başka, İş Kanununun 25 inci maddesi ve buna istinaden çıkarılan sakatların istihdamıyla ilgili Yönetmelik Sözleşmenin 6 ncı maddesine imkân nispetinde cevap verecek bir nitelik taşımaktadır. Esasen uygulamalar ve sosyal mevzuat üzerinde yapılan çalışmalar sözü geçen 6 ncı madde istikametinde gelişmektedir. Buna göre Sözleşmenin onaylanması, uygulamalara ve mevzuatımıza bu konuda alınacak tedbirler bakımından, ayrıca güç kazandırmış olacaktır.

İzah edilen sebeplerle mevzuatımız sözleşme hükümleriyle çelişmemekte, bazı noktalarda daha da ileri hükümler öngörmektedir.

Buna göre Sözleşmenin ülkemiz tarafından onaylanmasının uygun ve yararlı olacağı düşünülmektedir.

Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu

T.C.

Millî Güvenlik Konseyi

Genel Sekreterliği

Sosyal Güvenlik İş ve İşçi

İlişkileri Komisyonu

Esas No. : 1/297

Evrak Kayıt No. : 2200-164-83

11 Ağustos 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

1. Danışma Meclisi Genel Kurulunun 5.1.1982 tarih ve 27 nci Birleşiminde görüşülerek kabul edilen «Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzda görüşülmüştür.

2. Tasarının sevkinden sonra yürürlüğe girmiş bulunan 2869 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile 1475 sayılı İş Kanununun 67 nci maddesinde yapılan değişiklikle asgarî çalışma yaşı 15 olarak saptanmış, istisnaen 13 yaşını bitiren çocukların çalıştırılması kabul edilmiştir. Ayrıca aynı Kanunun 20 nci maddesiyle İş Kanununun 80 inci maddesinin değişik şekline göre 13 ila 18 yaşına kadar (18 yaş dahil) çocukların herhangi bir işe alınmadan önce ve her altı ayda bir sağlık muayenesine tabi tutulmaları öngörülmüştür.

3. Tasarının 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin tensiplerine arz olunur.

Başkan

Erberk İNAM

Dz. Öğ. Alb.

Üye

Fazıl KAYNAKDEMİR

Hv. Prs. Kd. Bnb.

Üye

Nuri ERNAM

Sos. Sig. Kur. Yönetim
Kurul Üyesi

Üye

İlhami ÖZTÜRK

Çalışma Bakanlığı
Araştırma Kurul Bşk. V.

Üye

Ertan KAHRAMANOĞLU

Sağ. ve Sos. Yard. Bakanlığı
Sos. Hiz. ve Çocuk Esirgeme
Kurum Gn. Md. Yrd.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilatı 29 uncu Genel Konferansı tarafından 9 Ekim 1946 tarihinde kabul edilen «Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Sözleşme»nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

30.12.1980

Başbakan
B. Ulusu

-Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
T. Özal

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztürk

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdeş

Adalet Bakanı
C. Menteş

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağ. ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Tek. Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bilgöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İş. ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilatı 29 uncu Genel Konferansı tarafından 9 Ekim 1946 tarihinde kabul edilen «Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Sözleşme»nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

M. G. K.

SOSYAL GÜVENLİK İŞ VE İŞÇİ İLİŞKİLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

MADDE 1. — Danışma Meclisi metninin 1 inci maddesi aynen benimsenmiştir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen benimsenmiştir.

ÇOCUKLARIN VE GENÇLERİN SANAYİDE İŞE ELVERİŞLİLİKLERİ YÖNÜNDE SAĞLIK MUAYENESİNE TABİ TUTULMALARI HAKKINDA 77 SAYILI SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Montreal'e davet edilerek, orada, 19 Eylül 1946 tarihinde Yirmi Dokuzuncu toplantısını yapan, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı,

Toplantı gündeminin üçüncü maddesini teşkil eden çocukların ve gençlerin sanayide istihdama elverişlilikleri ile ilgili sağlık muayenesine tabi tutulmaları hakkında bazı tekliflerin kabulüne, ve

Bu tekliflerin bazılarının uluslararası bir sözleşme haline gelmesine karar vererek,

Bin dokuz yüz kırk altı yılı Ekim ayının işbu dokuzuncu günü, Gençlerin Sanayide Sağlık Muayenesine tabi tutulmalarına dair 1946 Sözleşmesi şeklinde adlandırılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder.

BÖLÜM — 1 Genel Hükümler

Madde : 1

1. Bu sözleşme, kamusal veya özel sınıf işyerlerinde veya bu işyerleriyle ilgili işlerde çalıştırılan veya çalışan çocuklarla gençlere uygulanır.

2. Bu sözleşmenin uygulanmasında :

a) Maden ve taş ocakları ile her türlü maddenin topraktan çıkarılmasıyla ilgili işyerleri,

b) Maddelerin imal ve tadil edildiği, temizlendiği, onarıldığı, süslendiği, tamamlandığı, satış için hazırlandığı işyerleriyle, gemi yapımı, elektrik ve genel olarak her türlü itici güç üretme, tahvil ve iletme işleri dahil, maddelerin şekillerinin değiştirildiği işyerleri,

c) Yapım, onarım, bakım, değişim ve yıkım işleri dahil bina yapımı ve bayındırlık işleriyle ilgili müesseseler,

d) Dok, rıhtım, iskele, antrepo ve uçak alanlarında eşyanın elle taşınması dahil, kara, demir yolu, nehir, kanal ve göllerde veya hava yolu ile yapılan insan ve eşya nakliyatıyla uğraşan müesseseler, «Sanayi işyerlerinden» sayılır.

3. Yetkili makam, bir taraftan sanayi ve diğer taraftan tarım, ticaret ve sanayiden sayılmayan diğer işler arasındaki hududu tayin eder.

Madde : 2

1. Çocuklar ve 18 yaşından aşağı olan gençler, ancak çalıştırılacakları, işe elverişli oldukları esaslı bir sağlık muayenesi sonucunda kabul edildiği takdirde, sınıf bir müessese tarafından işe alınabilirler.

2. İşe elverişliliği tayin ile ilgili sağlık muayenesi, yetkili makamca tensip edilmiş kalifiye bir hekim tarafından yapılacak bir sağlık belgesi ile yahut çalışma iznine veya karnesine kaydedilmek suretiyle tevsik olunur.

3. İşe elverişliliği tevsik eden belge :

a) Belirli iş şartları koyabilecek,

b) İşe elverişliliği tayin yönünden sağlık muayenesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından sorumlu bulunan makam tarafından bir grup halinde tasnif edilen ve sağlıkla ilgili benzer tehlikeler arz eden belirli bir iş veya meslek grupları için verilebilecektir.

4. Millî mevzuat işe elverişliliği tevsik eden belgeyi tanzimle yükümlü yetkili makamı tayin edecek ve bu belgenin tanzim ve verilme usul ve şartlarını belirleyecektir.

Madde : 3

1. Çocukların ve gençlerin işe elverişli bulunup bulunmadıkları, on sekiz yaşına kadar sürdürülen bir sağlık kontrolüne tabi tutulmalarını gerektirecektir.

2. 18 yaşından küçük bir çocuğun yahut gencin sürekli olarak çalıştırılması, ancak bir yılı geçmeyen aralıklarla sağlık muayenesinin yenilenmesi şartına bağlı olabilecektir.

3. Millî mevzuatın :

- a) İşin arz ettiği tehlikelerle ve çocuğun yahut gencin evvelki muayenelerle açıklanmış bulunan sağlık durumu ile ilgili kontrolün tesirli olmasını sağlamak için, ya sağlık muayenesinin hangi özel şartlar dahilinde yıllık muayeneye ilaveten yapılması yahut daha sık olarak yenilenmesi gerektiğini öngörmesini, yahut,
- b) Sağlık muayenesinin istisnaî durumlarda yenilenmesinde yetkili makamı görevli kılmasını gerektirecektir.

Madde : 4

1. Sağlık bakımından büyük tehlikeler arz eden mesleklerde işe elverişliliği tespit etmek bakımından sağlık muayenesi ve bu muayenenin yenilenmesi en az yirmi bir yaşına kadar yapılmalıdır.
2. Millî mevzuatın, işe elverişliliği tayin bakımından sağlık muayenesinin en az yirmi bir yaşına kadar yapılmasına matuf işleri veya iş kategorilerini ya tayin etmesi veya tayin etme yetkisini uygun bir makama tevdiî gerekecektir.

Madde : 5

Yukarıdaki maddelerde öngörülen gerekli sağlık muayenelerinin çocuklar, gençler veyahut aileleri için hiçbir masrafı gerektirmemelidir.

Madde : 6

1. İşe elverişsizlikleri veya bedeni eksiklik ve aksaklıkların bulunduğu sağlık muayenesince tespit edilen çocuklarla gençlerin yeniden yönetilmesi ve yeniden bedeni ve mesleki intibakı için yetkili makam tarafından gerekli her türlü tedbir alınacaktır.
2. Bu tedbirlerin nitelik ve kapsamı yetkili makamca tespit olunacak; bu amaçla konuyla ilgili çalışma, eğitim, sosyal ve sıhhi servisler arasında bir işbirliği kurulması ve bu tedbirlerin uygulanması için bu servisler arasında tesirli irtibatın idame ettirilmesi gerekecektir.
3. Millî mevzuat, işe elverişliliği açıkça kabul edilmiş olan çocuklarla gençlere :
  - a) Bitiminde genç işçinin yeni bir muayeneye tabi tutulacağı bir devre için geçerli, geçici iş permileri yahut sağlık belgeleri;
  - b) Özel mahiyette çalıştırma şartları koyan permiler yahut belgeler verilmesini zorunlu kılacaktır.

Madde : 7

1. İşverenin, mevzuat ile konulacak hükme göre, işe elverişliliğe aykırı bir cihet bulunmadığını tevsik eden sağlık karnesini yahut çalışma permitini veya karnesini dosyalayarak bunu iş teftişi sırasında tetkike amade tutması gerekecektir.
2. Millî mevzuat, bu sözleşmenin sıkı bir şekilde uygulanmasını sağlayabilecek diğer denetim metotlarını tayin eder.

BÖLÜM - II
Bazı Ülkeler İçin Özel Hükümler

Madde : 8

1. Bir üye ülkenin toprakları, nüfusunun dağılıklılığı yahut gelişme seviyesi bakımından bu sözleşme hükümlerinin yetkili makamca uygulanmasına imkân görülmediği geniş bölgeleri ihtiva ettiği hallerde, bu makam, söz konusu bölgeleri ya genel bir şekilde yahut bazı müesseseler veya bazı işler hakkında gerekli görüldüğü istisnalarla sözleşmeyi uygulamaktan muaf tuta bilir.
2. Her üye Milletlerarası Çalışma Teşkilatı statüsünün 22 nci maddesi gereğince, bu Sözleşmenin uygulanması hakkında vereceği ilk yıllık raporda bu madde hükümlerine başvurmayı tasarladığı herhangi bir bölgeyi belirtmelidir. Sonradan hiçbir üye bu suretle belirtmiş olduğu bölgelerden başka bölgeler dışında bu madde hükümlerine başvuramaz.

3. Bu madde hükümlerine başvuran her üye, daha sonraki yıllık raporlarında hangi bölgeler için bu hü-
kümlere başvurmak hakkında vazgeçtiğini belirtmelidir.

Madde : 9

1. Bu Sözleşmenin onaylanmasını mümkün kılan mevzuatın kabul edildiği tarihten önce, çocukların ve gençlerin sanayide çalıştırılmaya elverişliliklerini tayin bakımından sağlık muayenesiyle ilgili mevzuatı olma-
yan her üye, onaylama belgesine ek bir beyan ile 2 nci ve 3 üncü maddelerde öngörülen onsekiz yaş yerine hiçbir şekilde onaltı yaştan aşağı olmamak üzere; onsekiz yaştan aşağı bir yaş ve 4 üncü maddede öngörülen yirmibir yaş yerine hiçbir şekilde ondokuz yaştan aşağı olmamak üzere yirmibir yaştan aşağı bir yaş haddi koyabilir.

2. Böyle bir beyanda bulunmuş olan her üye, onu, daha sonraki bir beyan ile her zaman iptal edebilir.

3. Hakkında bu maddenin 1 inci paragrafına uygun surette yapılmış bir beyan yürürlükte olan her üye, her yıl, bu Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili yıllık raporunda sözleşme hükümlerinin tam olarak uygulanma-
sı yolunda ne ölçüde ilerleme gerçekleştirildiğini belirtmelidir.

Madde : 10

1. Bu Sözleşmenin 1 inci Bölümünün hükümleri, bu maddede öngörülen değişikliklerle Hindistan'a uy-
gulanır.

a) Söz konusu hükümler, Hindistan mevzuatının uygulamaya yetkili kıldığı bütün topraklarda uygula-
nır.

b) «Sınai müessese» kavramı aşağıdakileri kapsar :

i) «Hindistan Fabrika Kanunu» kapsamına giren fabrikalar,

ii) «Hindistan Maden Ocakları Kanunu» kapsamına giren maden ocakları,

iii) Demiryolları,

iv) Çocukların çalıştırılması hakkındaki 1938 tarihli kanun kapsamına giren bütün işler.

c) 2 nci ve 3 üncü maddeler çocuklara ve onaltı yaşından aşağı olan gençlere uygulanır.

d) 4 üncü maddedeki «ondokuz yaş» ibaresi, «yirmibir yaş» in yerine kullanılacaktır.

e) 6 ncı maddenin 1 inci ve 2 nci paragrafları Hindistan'a uygulanmaz.

2. Bu maddenin 1 inci paragrafındaki hükümler aşağıdaki usulle tadil edilebilecektir :

a) Milletlerarası Çalışma Konferansı, konunun gündeminde bulunduğu herhangi bir toplantıda üçte iki
çoğunlukla, bu maddenin 1 inci paragrafı hakkında tadil tasarıları kabul edebilir.

b) Böyle bir tadil tasarısı, konferans toplantısının kapanmasından itibaren bir yıllık yahut olağanüstü
durumlarda, 18 aylık bir müddet içinde Hindistan'da bu tadil tasarısını kanun haline getirmek yahut başka yol-
dan tedbirler almak maksadıyla konu itibarıyla yetkisi dahiline giren makama yahut makamlara sunulur.

c) Hindistan, yetkili makamın yahut makamların olurlarını aldığı takdirde, tadilini, kesin onaylama bel-
gesini, tescil edilmek üzere, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderir.

d) Hindistan tarafından onaylanan böyle bir tadil tasarısı, bu Sözleşmenin tadili olarak yürürlüğe girer.

BÖLÜM - III

Son Hükümler

Madde : 11

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, onda derpiş olunanlardan daha elverişli şartlar sağlayan hiçbir kanun, ka-
rar, âdet yahut işverenlerle işçiler arasındaki mevcut anlaşma hükümlerine hâlel getiremez.

Madde : 12

Bu Sözleşmenin kesin onama belgeleri, tescil edilmek üzere Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Mü-
dürüne gönderilir.

Madde : 13

1. Bu Sözleşme, ancak onaylama belgesi Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü tarafından tescil edilen Milletlerarası Çalışma Teşkilatı üyelerini bağlar.
2. Sözleşme, iki üyenin onaylama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescilinden itibaren 12 ay sonra yürürlüğe girer.
3. Bundan sonra, bu Sözleşme her üye hakkında kendisinin onaylama belgesinin tescilinden itibaren 12 ay geçince yürürlüğe girer.

Madde : 14

1. Bu Sözleşmeyi onaylayan her üye onu ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 10 yıl geçtikten sonra Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne yollayacağı ve bu Müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden bir yıl sonra geçerli olur.
2. Bu Sözleşmeyi onaylayıp da onu bundan evvelki fıkrada yazılı on yıllık mühletin geçmesinden itibaren bir yıl zarfında, bu madde gereğince feshetmek hakkını kullanmayan her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu Sözleşmeyi her on yıllık devre bitince, bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilecektir.

Madde : 15

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü Teşkilat üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onaylama ve fesihlerin tescil edildiklerini Milletlerarası Çalışma Teşkilatının bütün üyelerine yazıyla bildirir.
2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kendisine gönderilen ikinci onaylama belgesinin tescil edildiğini, teşkilat üyelerine yazıyla bildirirken bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilat üyelerinin dikkatini çeker.

Madde : 16

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Müdürü yukarıdaki maddeler gereğince tescil etmiş olduğu bütün onaylama ve fesihlerle ilgili ayrıntılı bilgileri Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi eder.

Madde : 17

Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunar ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi keyfiyetinin Konferans gündemine konulması lüzumu hakkında karar verir.

Madde : 18

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme başka hükümleri ihtiva etmediği takdirde,
  - a) Tadil edici yeni sözleşmenin her üye tarafından onaylanması keyfiyeti, yukarıdaki 14 üncü madde nazara alınmaksızın tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması kayıt ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve doğrudan doğruya feshini gerektirecektir.
  - b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girme tarihinden itibaren, bu sözleşme üyelerin onaylamasına artık açık bulundurulmayacaktır.
2. Bu sözleşme, onu onaylayıp da tadil edici sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için, herhalde şimdiki şekil ve muhtevası ile geçerli olmakta devam edecektir.

Madde : 19

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de aynı şekilde geçerlidir.

